

Ett program för Europa det civila samhällets förslag

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Ordföranden har ordet

För första gången i sin historia har Europeiska ekonomiska och sociala kommittén antagit ett dokument där kommittén vid helt rätt tidpunkt övergripande och uttömmande uttrycker sin ståndpunkt i fråga om den pågående politiska debatten samt de brådskande och konkreta problem som Europa står inför. Detta dokument har titeln "*Ett program för Europa: det civila samhällets förslag*".

Programmet ger kommittén möjlighet att ta ställning i två centrala frågor, nämligen behovet av en ekonomisk och social nystart samt valet till Europaparlamentet.

I programmet uppmanar kommittén EU-institutionerna, medlemsstaterna, de politiska och sociala krafterna och därmed medborgarna i Europeiska unionen att se till att valet till Europaparlamentet verkligen handlar om europeiska frågor, inte enbart om frågor av nationellt intresse. Det är särskilt viktigt vid denna tidpunkt, då alla europeiska länder diskuterar den ekonomiska och finansiella återhämtningen. Denna debatt förtjänar europeiska svar och gemensamma beslut.

Med "*Ett program för Europa: det civila samhällets förslag*" föreslår kommittén EU-institutionerna en rad åtgärder och initiativ som Europa bör vidta för att stödja en hållbar ekonomisk och social återhämtning inriktad på framåtskridande. Det mål som kommittén ställer upp är att främja ökad europeisk integration, befästa våra demokratier och uppfylla medborgarnas behov.

Bland dessa behov återfinns sökandet efter meningen med det europeiska projektet: en mening som sträcker sig bortom marknaden och institutionerna och som uppmuntrar en kvalitativ utveckling av vårt samhälle.

Mario Sepi, EESK:s ordförande

Brüssel den 24 mars 2009

Inledning

Ett program för Europa: det civila samhällets förslag innehåller tre centrala mål: ett framåtblickande, ett politiskt och ett institutionellt mål.

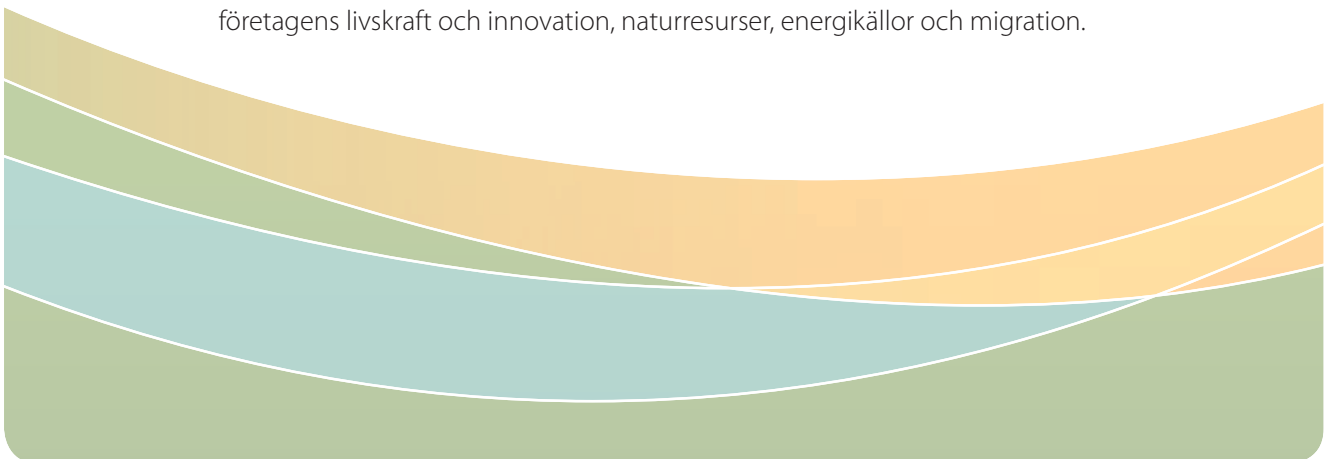
Det framåtblickande målet avspeglar kommitténs *själ*: Via en övergripande ram som vittnar om samstämmigheten i kommitténs arbeten förmedlar detta program de synpunkter som kommittéledamöterna har på de val som EU måste göra för en hållbar framtid i en värld i kris – i egenskap av företrädare för det organiserade civila samhällets organisationer i Europa.

Kommitténs politiska mål är att för övriga EU-institutioner, bland annat Europaparlamentet, kommissionen och rådet, presentera ett slags manifest om det civila samhället i syfte att stödja deras insatser för att uppnå EU:s gemensamma mål.

Det institutionella målet är att ställa Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs synpunkter i centrum för debatten om de utmaningar som EU kommer att ställas inför under kommande år, genom att föreslå EU-institutionerna konkreta åtgärder.

Dessa tre målsättningar sammanlänkas av en viktig övergripande idé som utgör kommitténs själva essens: Det handlar om valet av en inkluderande och solidarisk europeisk modell som ska leda till en större samordning av de ekonomiska och politiska reglerna, med utgångspunkt i strategier för samarbete och integration.

Krisen, som började på finansmarknaderna och som har spritt sig till världsekonomin, ställer vårt samhälle inför nya frågor samtidigt som den förvärrar redan befintliga problem, exempelvis fattigdom, social ojämlikhet, företagens livskraft och innovation, naturresurser, energikällor och migration.

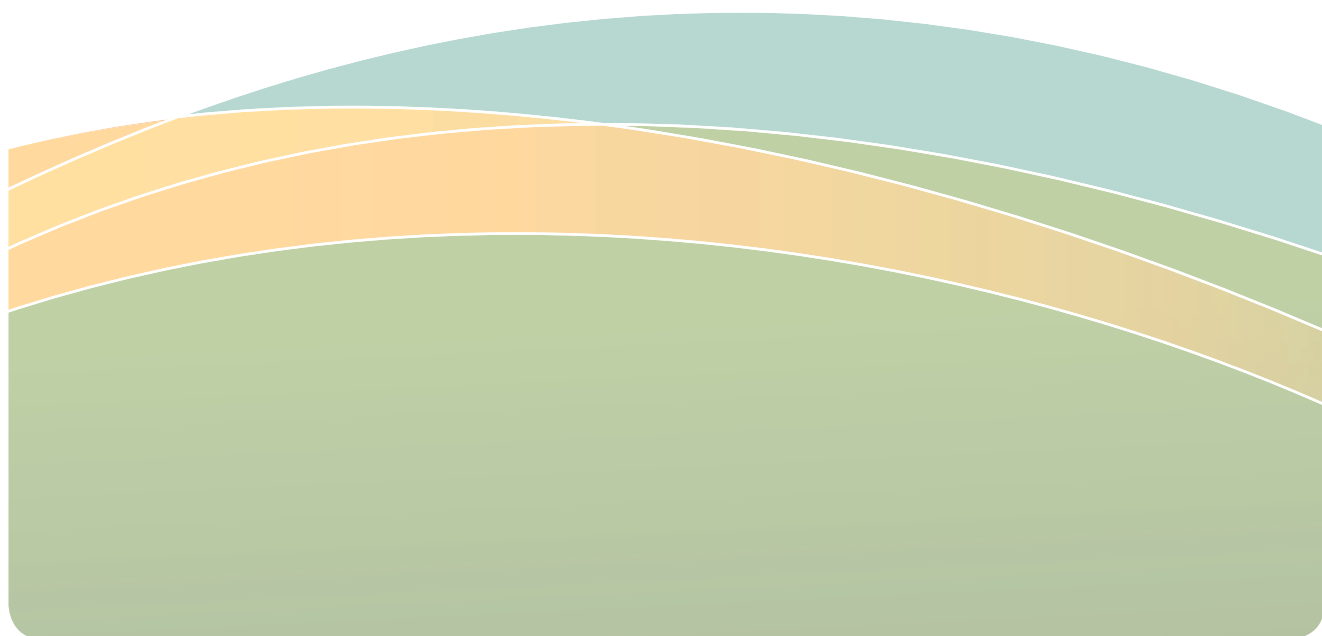
Mot bakgrund av pågående omvandlingar som saknar motstycke förväntar sig det civila samhället och medborgarna konkreta svar från EU-institutionerna, som ansvarar för politikområden som är av avgörande betydelse för EU:s framtid.

Europeiska unionen gör anspråk på rollen som pionjär när det gäller att försvara en modell för långsiktig utveckling. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén vill uppmana institutionerna att vidta kraftfulla åtgärder så att EU kan spela sin roll fullt ut.

När det nu är dags att förnya EU-institutionerna, som bör verka i denna riktning, är det viktigt att det civila samhället, som består av "levande krafter" som direkt konfronteras med våra samhällens ekonomiska och sociala verklighet, får sin röst hörd.

Kommitténs förslag fokuserar på fyra teman: den ekonomiska återhämtningen, de grundläggande rättigheterna och den europeiska sociala modellen, hållbar utveckling samt styresformer.

Dessa teman återfinns i 22 temablad som behandlar särskilda frågor som identifierats som viktiga diskussionsämnen. Kommitténs olika organ har bidragit aktivt till arbetet tack vare värdefulla insatser från de arbetsgrupper som har sammanfattat de viktigaste politiska rekommendationerna i kommitténs yttranden. Samverkan har varit utgångspunkten när man har sammanfört synpunkterna från ledamöterna, de tre grupperna och sektionerna, som tillsammans utgör kommitténs kärna.

Grundläggande rättigheter
och den europeiska
sociala modellen

Ekonomisk återhämtning

1 Ekonomisk återhämtning på kort och medellång sikt

2 En förnyad Lissabonstrategi efter 2010

3 En sund industriell bas för den europeiska ekonomin

4 Små och medelstora företag – en drivkraft för tillväxt och sysselsättning

5 Forskning och utveckling: ett stöd för konkurrenskraften

6 Ett finansiellt system som ska stärka den sociala
marknadsekonomin i Europa

7 Sammanhållningspolitiken: Bidrag till den reala
ekonomin

8 Mot ett nytt europeiskt socialt handlingsprogram

9 Att blåsa nytt liv i den europeiska sociala agendan

10 Att bekämpa social utestängning

11 Att främja strategier för att integrera
tredjelandsmedborgare

12 Respekt för de grundläggande rättigheterna

- Förnyelse genom hållbar utveckling
- Hållbar förvaltning av våra naturtillgångar
- Kraftfulla åtgärder mot klimatförändringarna
- Tryggad energiförsörjning bör vara ett fullvärdigt gemensamt mål
- Utnyttja den fulla potentialen när det gäller energieffektivitet och energibesparingar
- För förnyade styresformer inom de internationella organisationerna
- Främjande av ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter på global nivå
- Främjande av den europeiska modellen på internationell nivå
- Den globala livsmedelsproblematiken och EU:s utvecklingspolitik
- Deltagardemokrati och medborgarinitiativ inom Europeiska unionen

Hållbar utveckling

Styresformer

Ekonomisk återhämtning på kort och medellång sikt

Europa har drabbats hårt av den globala ekonomiska krisen. Det krävs ytterligare snabba och fokuserade åtgärder för att återskapa konsumenternas och investerarnas förtroende. Samtidigt måste vi på nytt fokusera på långsiktiga målsättningar och värderingar.

Det finns en risk för att klyftorna inom EU växer. Ett åtgärdsprogram i form av en "New Deal" med sociala förtecken krävs för att tydligt visa för allmänheten, och framför allt de mer utsatta samhällsmedborgarna, att de politiska beslutsfattarna inte har övergivit dem.

Det ekonomiska styret kräver mer harmonisering och korrekta incitament. Kommittén uppmanar samtliga berörda parter, i synnerhet medlemsstaterna och kommissionen, att samordna de ekonomiska återhämtningsåtgärderna och genomföra dem omedelbart, samtidigt som de beaktar följande:

1. Det krävs ökade investeringar i innovation, infrastruktur, forskning och utbildning för att ekonomin ska ta sig starkt ur lågkonjunkturen. Större tonvikt måste läggas på energibesparande och miljövänliga projekt, så att vi kan skynda på övergången till en miljövänlig ekonomi med små koldioxidutsläpp. Stödet till näringslivet bör syfta till att det ska bli lättare för företagen – framför allt de små och medelstora företagen – att få tillgång till kapital, men endast om företagen infört korrekta förvaltningsstrukturer. Villkoren i stabilitets- och tillväxtpakten får inte utgöra ett hinder för de investeringar som lägger grunden för framtida tillväxt.
2. Medlemsstaternas skattebas måste breddas, framför allt genom att vi täpper till möjligheterna för skatteparadisen, upphör med skattekonkurrens och vidtar åtgärder för att bekämpa skatteflykt och bedrägerier. Vi måste kräva att de som tjänade på den bristfälliga regleringen av finansmarknaderna bidrar till en lösning.
3. Arbetsmarknadspolitiken måste utformas så att den främjar en intelligent omstrukturering av ekonomin. Det är en fördel för samtliga parter om arbetstagarna får behålla sina jobb och genomgå fortbildning i stället för att friställas. Arbetslöshetsstödet bör kopplas till kompetenshöjande fortbildning och omskolning. Under lågkonjunkturen måste åtgärder för att få in våra ungdomar på arbetsmarknaden ges högsta prioritet.
4. Speciallösningar måste hittas för personer med låga inkomster. Här kan riktat direktstöd stimulera efterfrågan, t.ex. en tillfällig höjning av arbetslöshetsersättningen och transfereringar av allmänt intresse, t.ex. utbildnings- och klimatcheckar för installation av solenergiutrustning eller periodkort för kollektivtrafiken.

5. Vid löneförhandlingar måste arbetsmarknadens parter följa en strategi på medellång sikt som innebär att löneökningar kopplas till produktivitetstillväxten. Vi behöver en förstärkt social dialog för att komma till rätta med krisen och minska de ekonomiska och sociala konsekvenserna för vanliga medborgare.
6. Vi måste prioritera gemensamma EU-projekt i högre grad. En ökad flexibilitet mellan olika poster i EU:s budget skulle göra det möjligt att finansiera sådana projekt med hjälp av resurser som inte använts. Anslagen från EU:s fonder (t.ex. strukturfonderna) bör beviljas på ett flexibelt och pragmatiskt sätt så att man kan uppnå snabbare resultat.
7. Vi måste även fundera över idén om en europeisk obligation utfärdad av en europeisk offentlig förmögenhetsfond.
8. EU måste visa solidaritet med de medlemsstater som har betalningsbalansproblem, framför allt de nya medlemsstaterna.
9. Det finns behov av en globalt samordnad omorganisation av finansmarknaderna med långsiktigt hållbara mål som stöds av lämpliga incitament och som leder till att det utvecklas sunda finansiella produkter som främjar den reala ekonomin. ■

En förnyad Lissabonstrategi efter 2010

Europa drabbas hårt av den finansiella och ekonomiska krisen. Denna situation utgör en prövning för Europeiska unionen och för Lissabonstrategin.

Lissabonstrategin, som består av tre sammanlänkade pelare – tillväxt och konkurrenskraft, hållbar utveckling, social integration och sysselsättning – är utformad för att klara utmaningarna i en globaliserad värld. Den är ett övergripande projekt för alla, med alla och av alla.

Det är nu, under den innevarande förvaltningscykeln som löper fram till 2010, som denna förnyade strategi måste utformas. Medlemsstaterna måste ta ett tydligt egenansvar för Lissabonagendan, och samordningsmekanismerna på europeisk nivå måste förstärkas. De befintliga prioriteringarna är fortfarande giltiga, men en särskild satsning bör göras för att förbättra styresformerna. Detta innebär att så många samhällsaktörer som möjligt måste inkluderas och att strategins yttre dimension förstärks. Det senare bör baseras på en angreppsmetod präglad av samverkan och hållbarhet.

Mot bakgrund av den djupa ekonomiska krisen föreslår kommittén att följande politiska åtgärder vidtas i syfte att förnya Lissabonstrategin efter 2010:

1. Att utarbeta ett kommissionsförslag till en *Förnyad europeisk strategi för tillväxt och sysselsättning (2010–2015)*, där de befintliga prioriteringsområdena förnyas och en yttre

dimension läggs till. Tonvikten bör ligga på Lissabonagendans framtidsorienterade behov i den rådande konjunkturedgången. Man bör eftersträva en förbättring av styresformerna på alla nivåer och utforma en övertygande kommunikationsstrategi för den europeiska allmänheten.

2. Att inom rådet samordna de politiska åtgärder som vidtas på nationell nivå på ett mer effektivt sätt genom att lägga fram konkreta landspecifika rekommendationer, inbegripet en plan för genomförandet; att tillhandahålla lätt tillgängliga databaser med statistik för varje enskild medlemsstat om genomförandet av dessa rekommendationer, med information om förseningar i förhållande till planen och om avvikelser vid genomförandet; att inom ramen för de icke-harmoniserade politikområdena kartlägga de områden där brist på samordning mellan medlemsstaterna leder till, eller kan leda till, negativa politiska bieffekter eller en missriktad resursallokering; samt att försöka beräkna hur mycket denna avsaknad av en europeisk dimension egentligen kostar.
3. Att inom rådet öppet utvärdera kommissionens förslag till landspecifika riktlinjer och dra konkreta slutsatser för det nationella beslutsfattandet samt att säkerställa en effektivare samordning mellan medlemsstaterna på det makroekonomiska området.

4. Att göra en inventering av europeiska projekt som skulle kunna förbättra ekonomins utbudssida (med särskild tonvikt på små och medelstora företag), främja den europeiska integrationen och bidra till att fördragets mål uppnås.
5. Att se till att EU-intern politik utformas mot bakgrund av de globala utmaningarna och att EU:s strategiska mål tydligt beaktar omvärldens inställning till globaliseringen, till exempel genom att
 - främja bindande överenskommelser när det gäller internationella regler för arbetsmarknad, miljö, immaterialrätt osv.,
 - utforma en helhetssyn på utvecklingsländernas situation,
 - lyfta fram den europeiska samhällsmodellen i världen.
6. Att anta en rådsresolution som säkrar medverkan från civilsamhällsorganisationer i den förnyade Lissabonstrategin och ger dem en mer framskjuten roll alltifrån utformning till genomförande såväl på nationell och europeisk nivå som på global nivå.
7. Att effektivare utnyttja Europaparlamentets nätverk med nationella parlament för att uppmuntra regeringarna både på europeisk och nationell nivå att vidta de åtgärder som krävs. ■

En sund industriell bas för den europeiska ekonomin

Industripolitiken har fått och bör även i fortsättningen ha en framträdande plats på den europeiska dagordningen. Den syftar till öppna marknader och till att samtidigt förhindra statliga ingrepp som snedvrider konkurrensen. Detta är mycket viktigt under den rådande krisen, som riskerar att väcka liv i protektionismens spöke.

Aldrig har vikten av en sund industriell bas framgått så tydligt som under denna ekonomiska kris. Mot bakgrund av den oro som den finansiella spekuleringen lett till framstår industrins verkliga värde för den *reala ekonomin* som något självklart. Industri och företagstjänster är en nyckel till välbefinnande eftersom de skapar ett konkret värde och möjligheter till nya arbetstillfällen. Trots detta har industrin drabbats särskilt hårt av effekterna av denna kris, och det krävs en samordnad europeisk reaktion inom ramen för Lissabonstrategin.

Den nuvarande nödsituationen får inte leda till att Europa förlorar de långsiktiga utmaningar ur sikte som industrisektorerna står inför: en allt större – och ibland illojal – konkurrens till följd av en globaliserad marknad, en bristande överensstämmelse mellan färdigheter och behov framför allt inom de tekniska yrkena, en brist på entreprenörskap, en överdriven byråkrati, hot mot en tryggad råvaru- och energitillgång, ett behov av att finna adekvata och internationellt välavvägda svar på klimatförändringarna utan att äventyra konkurrenskraften m.m.

Mot denna bakgrund anser kommittén att man måste finna en medelväg mellan målet att upprätthålla EU-industrins konkurrensfördel, behovet av socialt acceptabla förändringar och hållbarhet. EESK anser att man bör göra följande:

1. Bedriva en industripolitik som är inriktad på att skydda den inre marknaden och förbättra konkurrenskraften med hjälp av både en integrerad strategi där övergripande och sektorsspecifika åtgärder kombineras och en bättre lagstiftning/tillämpning av lagen.
2. Ägna de små och medelstora företagen och de företag som befinner sig i början eller i mitten av förädlingskedjan särskild uppmärksamhet.
3. Främja företagstjänsterna, som ofta förbises på EU-nivå, som ett sätt att både förbättra industrins prestationsförmåga och uppnå konkurrensfördelar på den globala marknaden.
4. Uppmuntra innovation genom EU-finansiering och genom att anta och tillämpa lämplig lagstiftning om immateriella rättigheter. Gemenskapspatentet bör antas snarast.
5. Främja en industripolitik där hänsyn tas till mål för hållbar utveckling och där miljöindustrin stimuleras. Klimatskyddsstrategierna får inte rubba balansen mellan hållbarhetens tre pelare och behovet av att upprätthålla EU-industrins konkurrensfördelar.

6. Garantera rättvisa konkurrensvillkor för den europeiska industrin på den globala marknaden genom att t.ex. systematiskt verka för att sociala normer och miljönormer tas med i handelsavtal.
7. Skapa de rätta förutsättningarna för att europeiska industriella flaggskeppsprojekt ska kunna förverkligas.
8. Främja entreprenörsandan, stärka det mänskliga kapitalet och samtidigt se till att den europeiska yrkesutbildningen grundar sig på industrins behov och lockar till sig kvalificerade och unga personer, framför allt till de tekniska yrkena.
9. Säkra tillgången till energi och råvaror genom att verka för överskådliga marknader och priser.
10. Stimulera framväxten av "socialt och ekonomiskt ansvarsfulla regioner". Genom dessa kan man se till att resursanvändningen för alla större industriella initiativ i ett visst, homogent område samordnas. ■

Små och medelstora företag – en drivkraft för tillväxt och sysselsättning

4

De små och medelstora företagen utgör hjärtat i EU:s ekonomi och den europeiska sociala modellen. Det är ytterst viktigt att stödja dessa för att frigöra den potential för tillväxt och skapande av arbetstillfällen som finns inom Europeiska unionens 23 miljoner små och medelstora företag.

Vid en ekonomisk kris är de små och medelstora företagen samt egenföretagarna särskilt sårbara och drabbas ofta av ekonomiska problem som kan vara ödesdigra.

Trots detta är det de små och medelstora företagen som besitter den största potentialen att förnyas, att vända ekonomiska svårigheter till nya företagarmöjligheter, att anpassa sig till situationen i tid och att återhämta sig. De utgör därför den största källan till tillväxt och sysselsättning.

Kommittén anser därför att rådet, Europaparlamentet och kommissionen bör göra ytterligare ansträngningar för att stödja de små och medelstora företagen, och därigenom främja företagandet under återhämtningsperioden, genom att vidta följande åtgärder:

1. Kommissionen bör omedelbart utforma en färdplan med tydliga tidsgränser för genomförandet av de särskilda initiativ som fastställts i rättsakten för småföretag i Europa (*Small Business Act*).
2. De olika avdelningarna inom kommissionen bör samordnas bättre för att tjäna de små och medelstora företagen, bland annat genom att främja företagets europeisering.
3. Särskilda åtgärder behövs för att säkerställa formella åtaganden för att minska byråkratin, t.ex. inrättandet av en enda kontaktpunkt för administrativa formaliteter.
4. Det krävs ett omedelbart åtagande att skapa och genomföra EU-instrument som främjar kapitalbildning, nätverk, investeringar och livslångt lärande i små och medelstora företag och bland egenföretagare.
5. Det behövs en enhetlig ram som placerar de små och medelstora företagen i centrum för gemenskapspolitiken eftersom de utgör en nödvändig faktor i EU:s ekonomi.
6. Verksamhetsförutsättningarna för entreprenadföretag (IIC-företag, dvs. företag som utgör den första länken eller mellanliggande länkar i försörjningskedjan) bör förbättras.
7. Ytterligare ansträngningar behövs för att förbättra villkoren för de små och medelstora företagens och IIC-företagens deltagande i 7:e ramprogrammet för forskning och utveckling, FoTUI-programmen och Eurostars.

-
8. De små och medelstora företagen samt IIC-företagen bör ha bättre tillgång till finansiering. I detta sammanhang bör det europeiska referenssystemet för mikrokrediter till små och medelstora företag förstärkas, till exempel genom att man
- inrättar ett antal avtal mellan Europeiska fonden för mikrokrediter och enskilda mikrokreditinstitut,
 - inför ett gemenskapssystem för ranking,
 - erbjuder utbildning såväl åt aktörer som ger mikrokrediter som aktörer som ansöker om dessa. ■
-

Forskning och utveckling: ett stöd för konkurrenskraften

5

Forskning, teknisk utveckling och innovation (FoTUI) är en viktig drivkraft för Europas konkurrensförmåga och hjälper Europa att behålla sin ledande ställning i världen.

Konkurrensförmåga sträcker sig längre än det traditionella nationella BNP-måttet, eftersom social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet här betraktas som en central komponent i den ekonomiska prestationsförmågan.

Hållbarheten är inte ett mål utan snarare en kontinuerlig process som syftar till att Europa ska behålla sin konkurrenskraft genom ett aktivt FoTUI-arbete med fokus på tre centrala aspekter: *People, Profit, Planet* (mänskligt kapital, vinst, naturkapital).

För att bidraget från forskning och utveckling till en hållbar europeisk konkurrenskraft ska stärkas, har EESK följande rekommendationer till EU-institutionerna:

1. En bred överenskommelse bör nås om att anta en global indikator som är mer exakt än BNP-indikatorn och inbegriper konkurrenskraftens sociala, ekonomiska och miljömässiga aspekter.
2. Det europeiska området för forskningsverksamhet (ERA) bör stärkas och stödjas ytterligare, och man bör fortsätta arbetet med att förbättra den europeiska forskningsinfrastrukturen genom nationella och regionala färdplaner för FoTUI-arbetet.
3. Det europeiska partnerskapet för forskning bör ges fortsatt stöd genom finansiella, skattemässiga och infrastrukturrelaterade åtgärder. Man bör också uppmuntra strategiska allianser på internationell nivå.
4. Man bör fastställa mål för forskningen och samtidigt se till att man inte hämmar forskarnas kreativitet utan tillämpar en *bottom-up*-strategi som gör det möjligt att ta hänsyn till verkligheten för aktörerna inom FoTUI.
5. Man bör välja en global finansieringsstrategi för att se till att FoTUI-arbetets potential i Europa utnyttjas optimalt.
6. Utbildningsinstitutioner bör få ett hållbart stöd för att kunna identifiera och tillgodose näringslivets krav på FoTUI-arbetet.
7. Man bör stimulera entreprenörssandan inom näringslivet och uppmuntra större öppenhet för innovationsprocesserna i Europa.
8. Man bör inleda ett kontinuerligt förfarande för att utvärdera och förbättra förhållandena för mottagning av forskare i det europeiska forskningsområdet för att det ska kunna fortsätta att locka till sig de bästa av dem.
9. De små och medelstora företagens innovationskapacitet och deras bidrag till FoTUI bör ägnas särskild uppmärksamhet.
10. Man bör stärka finansieringen av FoTUI för kompetensskapande teknik (t.ex. informations- och kommunikationsteknik) och samtidigt tänka på att denna teknik i sig är en källa till innovation inom andra forskningsområden. ■

Ett finansiellt system som ska stärka den sociala marknadsekonomi i Europa

Den globala finanskrisen har raderat ut flera biljoner amerikanska dollar investerade i olika finansiella produkter. De europeiska regeringarna har vidtagit drastiska åtgärder på nationell och europeisk nivå för att rädda och stabilisera det finansiella systemet. De når snart gränsen för sina möjligheter att agera.

En expertgrupp som kommissionen tillsatt under ledning av Jacques de Larosière har framställt en rapport som emellertid endast delvis behandlar det komplexa samspelet mellan orsak och verkan. Diskussionen om möjliga ingrepp och omfånget av de nödvändiga förändringarna för att skapa lika konkurrensvillkor för finansmarknadens aktörer är inte heller tillräckligt ingående.

För att bistå de europeiska beslutsfattarna i arbetet med att driva omstruktureringen av finansmarknaderna bortom krishanteringen och återskapa förtroendet för finansinstituten föreslår kommittén följande åtgärder som ska stödjas av europeiska och nationella ekonomiska återhämtningsplaner och andra förtroendeskapande åtgärder:

1. Man bör planera en effektiv och verksam internationell och europeisk reglering på bankområdet och tillsynsstrukturer som säkerställer stabilitet och öppenhet på finansmarknaderna för konsumenter, offentliga tillsynsorgan, investerare och andra aktörer, och som tveklöst fastställer det ansvar som åligger personer på ledningsnivå i finansinstitut, finansiella rådgivare, produktutvecklare, kreditvärderingsinstitut och andra aktörer på finansmarknaden så att det långsiktiga förtroendet återställs.
2. Det planerade systemet bör fastställa otvetydigt ansvar i fråga om reglering och tillsyn på nationell, europeisk och internationell nivå, se till att det finns organ som säkerställer erforderligt samarbete mellan myndigheter. Det bör också utgöra ett skydd mot enskilda personers vilja att berika sig eller gruppegoism bland aktörerna i finansväsendet samt möjliggöra deltagande för det civila samhällets representativa organisationer, i syfte att säkra öppenheten och se till att bankvärlden fokuserar på sin kärnverksamhet: att förse realekonomi med nödvändigt kapital.
3. De ekonomiska aktörernas strävan efter vinst bör kanaliseras så att den tjänar den reala ekonomien. Ett europeiskt instrument bör inrättas som styr de europeiska besparingarna till produktiva investeringar.
4. En förhandskontroll som synliggör de risker som nya produkter och tjänster innebär samt en kontinuerlig övervakning utförd av behöriga organ med erforderliga befogenheter måste säkerställas.

5. Denna nya finansstruktur bör stödja en europeisk inre marknad för finansiella tjänster samtidigt som hänsyn tas till särskilda förhållanden på de nationella marknaderna. Vidare bör den stödja organ som präglas av ömsesidighet eller som tjänar det allmänna intresset.
6. Regleringskraven ska gälla alla aktörer. Det bör vara ett krav att hedgefonder, investeringsbanker, nationella placeringsfonder och andra aktiefonder registrerar sin verksamhet på den europeiska kapitalmarknaden. Deras ekonomiska och strategiska mål och personalens och ledningens ansvar bör redovisas i en förvaltningsrapport. Ledningspersonal som direkt styr ett företags agerande och verksamhetsinriktning ska vara personligen ansvarsskyldiga.
7. När det gäller bokföringen måste principerna om fullständighet och ekonomisk realism (återgång till realvärden) återinföras. Särskilt banker bör respektera dessa krav, också med avseende på innehav, genom att se till att övervärderade tillgångar inte undergräver trovärdigheten i bokföringen och genom att öppet redovisa sitt innehav vid sidan av företagets och dotterbolagens. ■

Sammanhållningspolitiken: Bidrag till den reala ekonomin

Den pågående krisen har avslöjat ihållande strukturella svagheter i den europeiska ekonomin. Dessa svagheter kräver en fokuserad satsning inom ramen för Europeiska unionens sammanhållningspolitik.

EU:s sammanhållningspolitik, som finansieras av strukturfonderna med 347 miljarder euro under programplaneringsperioden 2007–2013 (100 euro per invånare och år), investerar i första hand i den reala ekonomin. Cirka 70 % av resurserna för sammanhållningspolitiken går till åtgärder inom ramen för Lissabonagendan, såsom stöd till forskning och innovation, infrastruktur och utveckling av humankapitalet.

Europeiska kommissionens ekonomiska återhämtningsprogram syftar till att påskynda strukturfondsfinansierade projekt och att i samband med anslagsfördelningen se till att större hänsyn tas till de behov som uppstår med anledning av krisen. Ökad förhandsfinansiering av projekt och snabbare utbetalningar för större projekt kommer enligt kommissionen att bidra till att stimulera ekonomin under denna kritiska fas av lågkonjunkturen.

Kommittén ställer sig helt bakom de konkreta åtgärder som kommissionen föreslår för sammanhållningspolitiken och strukturfonderna.

Vidare anser kommittén att en förebyggande, samordnad och effektiv resursanvändning på europeisk, nationell och regional nivå gör det möjligt för EU att gå starkt ur den ekonomiska krisen, och rekommenderar mot denna bakgrund följande åtgärder:

1. Sammanhållningspolitikens grundläggande roll bör förbli densamma: att bidra till en ökad konvergens mellan EU:s regioner och till uppbyggnaden av nödvändig infrastruktur i de medlemsstater som nyligen blev EU-medlemmar, samtidigt som Lissabonagendans prioriteringar eftersträvas tack vare en bättre samordning mellan kommissionens olika enheter.
2. Gemenskapslagstiftningen och praxis måste förenklas och anpassas till verkliga behov. Det krävs en bättre styrning av strukturfonderna och regionalpolitiken. Såväl kommissionen som medlemsstaterna bör acceptera att det organiserade civila samhället och den privata sektorn spelar en aktiv roll när det gäller att utforma och genomföra projekt, framför allt de små och medelstora företagen samt organisationer som representerar den sociala ekonomin.

3. Kommissionen bör utarbeta konkreta förslag för att komma till rätta med problem avseende förhandsfinansieringen av projekt inom ramen för regionalpolitiken: alltför långa betalningsperioder, de föreslagna projektens hållbarhet och bestämmelserna för projekt av mindre omfattning.
4. Europeiska unionens sammanhållningspolitik får inte begränsas till enbart finansiella program. Vid sidan om arbetet med att genomföra dagens program förespråkar kommittén en framtidsinriktad sammanhållningspolitik för EU där särskild hänsyn tas till våra städer och storstadsområden. ■

Mot ett nytt europeiskt socialt handlingsprogram

Den ekonomiska krisen borde inte ha fått utvecklas till en social kris. Även om den europeiska sociala modellen kan dämpa krisens följder för EU-medborgarna, bör EU med tanke på världsekonomin kritiska situation på nytt bekräfta sina socialpolitiska mål och ambitioner.

För att ge medborgarna förnyat förtroende för ett enat och solidariskt EU bör EU-institutionerna lansera ett nytt socialt handlingsprogram, som ska vara lyhört för medborgarnas behov inför de utmaningar som globaliseringen medför och grunda sig på en ömsesidig förstärkning av solidariteten, respekten för arbetstagarna, de grundläggande arbetsnormerna och den ekonomiska konkurrenskraften. Alla instrument och verktyg som föreskrivs i fördragen måste samordnas effektivt för att skapa ett program som sträcker sig längre än till 2010 och som omfattar lagstiftningsåtgärder, den öppna samordningsmetoden samt sociala och civila dialoger inklusive medborgarinitiativ.

Kommittén rekommenderar att det nya europeiska sociala handlingsprogrammet inriktas på följande:

1. Lissabonfördragets nya sociala mål, i synnerhet full sysselsättning och sociala framsteg.
2. Planering av ett andra möte inom Europeiska rådet ägnat den europeiska modellen (Hampton Court 2) liksom av ett medborgartoppmöte om sociala förhållanden, med stöd av EESK.
3. Att säkerställa de sociala rättigheterna i enlighet med EU:s stadga om grundläggande rättigheter.
4. Arbetsmarknadsparternas och det civila samhällets bidrag till utformningen av programmet.
5. Antagande av en stadga för social hållbarhet där kvalitetsmål för välfärden fastställs.
6. Ratificering och tillämpning av Internationella arbetsorganisationens (ILO) konventioner.
7. Fastställande och genomförande av modern arbetsmarknadspolitik som gör det möjligt att föregripa förändringar tack vare sociala partnerskap och kunskapslyft.
8. Inrättande av sociala bestämmelser som främjar hög arbets kvalitet, rörlighet och rättvisa löner.
9. Antagande av en framåtblickande rättslig ram som gör det möjligt att sluta blockera eller att förbättra vissa direktiv som väntar på antagande, fasa ut möjligheter till undantag från bestämmelserna samt föregripa nya anställningsformer och nya risker på arbetsplatsen.
10. Att göra arbetsmarknadsparterna och det organiserade civila samhället delaktiga i införlivandet, genomförandet och utvärderingen av EU:s sociallagstiftning.

11. Att beakta samreglering, självreglering, överenskommelser, frivilliga uppförandekoder och normer som kan komplettera EU:s ramlagstiftning på det sociala området, i enlighet med principerna om företagens sociala ansvar.
12. Antagande av en stabil rättslig ram för att främja kollektiva gränsöverskridande överenskommelser.
13. Att förstärka deltagardemokratin samt den sociala och civila dialogen med hjälp av de nya möjligheter som Lissabonfördraget erbjuder.
14. Medborgarnas initiativrätt som en kompletterande åtgärd som främjar ett socialt Europa i närmare kontakt med medborgarna.
15. Att undersöka de möjligheter som det fördjupade samarbetet i Lissabonfördraget erbjuder medlemsstaterna när det gäller att avancera längre och snabbare inom socialpolitiken.
16. Att förbättra den öppna samordningsmetoden med kvantitativa och kvalitativa mål, bättre sociala indikatorer och ett deltagande av berörda sociala aktörer på lokal nivå. ■

Att blåsa nytt liv i den europeiska sociala agendan

Kommissionen fastställer i sin förnyade sociala agenda politiska prioriteringar och konkreta övergripande och flerdimensionella åtgärder för de kommande åren, åtgärder som täcker in en stor mängd områden, från sysselsättningsstrategier till utbildning, hälsa, invandring och interkulturell dialog.

Denna agenda antogs före sommaren 2008, och mot bakgrund av den stora globala finansiella och ekonomiska krisen måste EU främja ett Europa som grundar sig på ett ömsesidigt stärkande av solidariteten, respekten för arbetstagarna och den ekonomiska konkurrenskraften. Det är därför som EESK efterfrågar ett effektivt socialpolitiskt handlingsprogram och anser att man bör blåsa nytt liv i den sociala agendan genom följande åtgärder:

1. Man bör genomföra insatser för att aktivt bekämpa fattigdom, diskriminering och social utestängning, fastställa mål för ökad välfärd och ökad hänsyn till transnationella patienträttigheter samt främja solidariteten mellan generationerna.
2. Man bör tydligt bekräfta målet om rörlighet som en möjlighet för alla och principen att grundläggande sociala rättigheter har företräde framför ekonomiska friheter och konkurrensregler. Vid behov kan detta åstadkommas genom politiska och lagstiftningsmässiga åtgärder, för att omöjliggöra överträdelser av
3. Principen om jämställdhet mellan könen måste betraktas som en nödvändighet för att EU:s mål i fråga om tillväxt, sysselsättning och social sammanhållning ska kunna uppnås, och man måste vidta särskilda åtgärder för att få slut på den klyfta som fortfarande finns mellan mäns och kvinnors löner.
4. Man bör stärka den öppna samordningsmetoden, framför allt genom en ökad användning av kvantitativa och kvalitativa indikatorer.
5. Man bör stärka de system som finns för förbindelser mellan arbetsmarknadens parter, både på EU-nivå och nationell nivå: Man måste se till att det sker ett ordentligt samråd enligt artikel 138 i EG-fördraget med arbetsmarknadsparterna i Europa, för att deras gemensamma långsiktiga arbetsprogram ska kunna genomföras och transnationella kollektivavtal främjas in en stabil rättslig ram.
6. Man bör stödja medlemsstaterna när de antar, harmoniserar och bevakar de gemensamma principerna för *flexicurity*, i nära samarbete med arbetsmarknadsparterna: Man måste också anta en stabil rättslig ram för kollektiva förhandlingar för att stärka den sociala dialogens ställning i diskussionen om *flexicurity*.

7. Man bör anpassa utbildningarna och på så sätt förbättra arbetskraftens anställbarhet, rikta in sig på kompetensbristerna på arbetsmarknaden, se till att utbudet av utbildning motsvarar efterfrågan och förbättra tillgången till livslångt lärande för alla ålders- och samhällsgrupper.
8. Man bör också tillmäta innovation på arbetsplatsen och nya former av yrkesfärdigheter större betydelse samt verka för större klarhet och enkelhet i förfarandena för att erkänna yrkeskvalifikationer. ■

Att bekämpa social utestängning

Var sjätte EU-medborgare lever under fattigdomsgränsen. Den sociala utestängningen, som orsakats eller är en följd av fattigdom, har förvärrats under den ekonomiska krisen och utgör en stor utmaning för både EU:s beslutsfattare och de nationella beslutsfattarna, och alla ekonomiska och sociala aktörer måste agera gemensamt för att bidra till att möta denna utmaning.

Kommittén anser att följande åtgärder är nödvändiga på EU-nivå, för att man mer effektivt ska kunna bekämpa social utestängning:

1. Europeiska året för bekämpning av fattigdom och social utestängning 2010 är ett viktigt initiativ, men det måste tilldelas större anslag för att man ska kunna rikta in sig på följderna av krisen.
2. Arbetsmarknadsparterna och andra berörda aktörer bör delta mer aktivt i utformningen av de nationella handlingsplanerna för integration.
3. Metoden med "sociala experiment" bör användas för att aktivt integrera personer som inte längre omfattas av de traditionella stödmekanismerna. Europeiska kommissionen bör inrätta ett nätverk som täcker hela EU för att följa genomförandet av denna metod.
4. Europeiska socialfonden bör i högre grad stödja sociala aktörer som driver sysselsättnings- och utbildningsprojekt för missgynnade personer.
5. Det måste inrättas lagstadgade skyddsnet med sociala miniminormer, inklusive en minimiinkomst och en anständig pension, liksom tillgång till finansiella tjänster och hälso- och sjukvårdstjänster samt sociala tjänster av hög kvalitet.
6. Europeiska unionens sysselsättningsriktlinjer bör inbegripa solida åtgärder för att avlägsna hindren för kvinnors tillträde till arbetsmarknaden samt de varaktiga löneskillnaderna mellan könen, som minskar kvinnornas sociala skydd och pension.
7. All form av bekämpning av social utestängning bör i första hand inriktas på fattigdom bland barn, elever som slutar skolan tidigt och den ibland svåra övergången från skola till arbetsliv.
8. En särskild fond som stöder tillhandahållandet av tjänster för äldre personer bör upprättas i syfte att främja dessa personers tillträde till meningsfull verksamhet, såsom arbete, volontärarbete, livslångt lärande och andra sociala aktiviteter.
9. Respekten för funktionshindrade personers grundläggande sociala rättigheter bör utvärderas på basis av överenskomna indikatorer för social integration, tillförlitlig statistik och mätbara mål. Klausulen om att funktionshinder inte får orsaka diskriminering, som införts genom strukturfondsförordningen, bör

utnyttjas i högre grad. De nationella samman-
slutningarna bör i större utsträckning bidra till
att förbättra funktionshindrades tillträde till
utbildning samt till att göra arbetsplatserna
mer tillgängliga.

10. En effektiv rättslig grund och en konsekvent
och övergripande strategi för romer bör antas
av EU-institutionerna, med en institutionaliserad
plattform som kan bidra till att utforma
strategier för integration av romerna.

11. Ett direktiv mot all form av diskriminering
och mot diskriminering på flera grunder bör
antas så fort som möjligt, så att artikel 13 i
fördraget om upprättandet av Europeiska
gemenskapen kan genomföras fullt ut. ■

Att främja strategier för att integrera tredjelandsmedborgare

Integration är en ömsesidig process som grundar sig på de rättigheter och skyldigheter som tredjelandsmedborgarna och värdsamhället har. Integrationspolitiken måste rikta sig till invandrarna och värdsamhället och syfta till att skapa ett samhälle där alla medborgare har samma rättigheter och skyldigheter och delar sådana samhällsvärderingar som demokrati, öppenhet och mångfald.

Kommittén vill framhålla invandringens positiva bidrag till Europas ekonomiska och kulturella utveckling.

Sysselsättningen är en grundläggande faktor i integrationsprocessen. Kommittén stöder idén om att öppna kanaler för legal arbetskraftsinvandring samt politiken för att bekämpa anställning av illegala invandrare, som ofta är offer för exploatering, men anser samtidigt att man inte kan bekämpa odeklarerat arbete genom att bara bestraffa arbetsgivarna.

För att förbättra integrationen av tredjelandsmedborgare på det kulturella, sociala och ekonomiska planet rekommenderar kommittén att EU-institutionerna vidtar följande åtgärder:

1. Man bör främja "samhällsintegrationen" – som bygger på principen om att invandrarna ska jämföras med resten av befolkningen, när det gäller både rättigheter och skyldigheter, och på det grundläggande medborgarskapsbegreppet.
2. Man bör se till att det europeiska integrationsforumet kan fungera helt och fullt och att det kan delta aktivt i arbetet med att utforma och utvärdera integrationsstrategierna.
3. Man bör bedriva samråd med de organisationer som försvarar invandrarnas intressen när integrationsstrategierna utarbetas, och göra dem delaktiga i de program som genomförs på detta område.
4. Man bör se till att det avsätts tillräckliga medel för integrationsarbetet och stödja de lokala och regionala myndigheternas arbete på detta område.
5. Man bör stödja nya åtaganden från arbetsmarknadsparterna och de icke-statliga organisationernas sida för att uppmuntra metoder som bidrar till social integration och till att bekämpa rasismen, främlingsfientligheten och varje form av diskriminering.
6. Man bör se till att den öppna samordningsmetoden tillämpas fullt ut i integrationsstrategierna.
7. Man bör hjälpa de sociala aktörerna att genomföra projekt för sysselsättning och yrkesutbildning, projekt som bygger på att invandrarna integreras genom deltagande och som gör det möjligt att involvera dem som projekten är avsedda för på lika villkor.

8. Man bör dessutom involvera fackföreningarna och arbetsgivarföreningarna i de offentliga myndigheternas åtgärder mot svartarbete.
9. Man bör inleda en diskussion på europeisk nivå om nyttan av att utarbeta legaliseringsåtgärder, och samtidigt avvärja risken för att regelstridig immigration betraktas som laglig invandring "bakvägen".
10. Man bör skapa möjligheter till legal invandring inom de sektorer som är hårdast drabbade av regelstridigt arbete med stöd av en informations- och utbildningskampanj där man belyser följderna av odeklarerat arbete. ■

Respekt för de grundläggande rättigheterna

Att skapa ett verkligt europeiskt område med frihet, säkerhet och rättvisa kräver en lämplig balans mellan de tre dimensionerna för att skydda de demokratiska värderingarna, något som inte uppfylls i tillräcklig utsträckning i den lagstiftning som hittills antagits. Europeiska unionens stadga om grundläggande rättigheter, som fogats till Lissabonfördraget, utgör en grund för den europeiska modellen, och EU:s politik och alla beslut som fattas på EU-nivå bör vara förenliga med denna stadga.

Särskilt invandringsspolitiken och invandringslagstiftningen bör fullt ut respektera de grundläggande rättigheterna och principerna om likabehandling och icke-diskriminering.

Kommittén vill vidare framhålla att tjänsterna av allmänt intresse är mycket betydelsefulla. De ingår i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och i det protokoll som fogats till Lissabonfördraget.

Kommittén rekommenderar gemenskapsinstitutionerna att anta följande åtgärder i syfte att öka respekten för de grundläggande rättigheterna på dessa båda områden, som särskilt berör ekonomiska och sociala aktiviteter:

1. Att säkra en bredare representation från det organiserade civila samhället i styrelsen och forumet för det nya organet "Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter".
2. Att EU-medborgarskapet utvidgas till att även omfatta medborgare från tredjeländer som är permanent eller varaktigt bosatta i någon av EU:s medlemsstater.
3. Att lägga till två nya principer till förteckningen över de tio gemensamma principer som ligger till grund för den gemensamma invandringsspolitiken, nämligen respekt för de grundläggande friheterna och respekt för rättsstatsprincipen.
4. Att omgående anta det övergripande direktivet om en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredjeländ som lagligen vistas i en medlemsstat.
5. Att ratificera FN:s internationella konvention om skydd av migrerande arbetstagare när Lissabonfördraget trätt i kraft.
6. Att efter Lissabonfördragets ikraftträdande anta en proaktiv strategi i syfte att föregripa initiativen på immigrationsområdet, eftersom detta område i fortsättningen kommer att omfattas av det ordinarie lagstiftningsförfarandet, samt säkra att de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna respekteras fullt ut, i enlighet med Europeiska unionens stadga om grundläggande rättigheter.

7. Att förbereda ett gemenskapsinitiativ i syfte att inleda en verklig debatt om hur riktlinjerna för tjänsterna av allmänt intresse bör definieras, med tanke på deras betydelse för den sociala och territoriella sammanhållningen

inom EU mot bakgrund av globaliseringen samt med hänsyn till Lissabonfördragets mål att främja en allmän tillgång till dessa tjänster och användarnas rättigheter. ■

Förnyelse genom hållbar utveckling

Hållbar utveckling, med de tre pelarna miljö samt sociala och ekonomiska överväganden, bör stå i centrum för återhämtningen och förnyelsen inom EU och i hög grad vägleda kommande strategier. Den europeiska återhämtningsplanen bör utformas som en hållbar ny giv (New Deal) och vara ett positivt instrument som främjar hållbar utveckling. Europeiska unionen bör utnyttja alla tillgängliga medel för att främja tillväxten med hjälp av teknik med låga koldioxidutsläpp, energieffektivitet och en förnuftig användning av råmaterial samt hållbar konsumtion och produktion.

Att låta BNP-tillväxten utgöra det centrala politiska målet orsakar allvarliga snedvridningar. Tillväxten kan inte längre mätas enbart i kvantitativa termer. Det finns många sociala och miljömässiga faktorer som är avgörande för den mänskliga välfärden, och som inte ingår i BNP eftersom de aktuella varorna och tjänsterna inte omsätts på marknaderna. Alternativa indikatorer bör utvecklas som bättre mäter framstegen på väg mot hållbar utveckling.

För att omvärdera välfärden med beaktande av hållbar tillväxt rekommenderar EESK att följande åtgärder vidtas:

1. Hållbar utveckling bör göras till det enda övergripande målet för all ekonomisk politik, socialpolitik och miljöpolitik inom EU. År 2010 bör EU anta en enda övergripande strategi för främjande av hållbar utveckling. Denna strategi bör inbegripa viktiga komponenter från de tre existerande strategierna, nämligen Lissabonstrategin, strategin för en hållbar utveckling samt klimat- och energistrategin.
2. Europeiska unionens budget bör ses över i ljuset av hållbar utveckling. Vid användningen av allmänna medel bör man ta hänsyn till ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter, och kommande generationers rättigheter bör väga lika tungt som de nu levande generationernas.
3. Nya mått på mänsklig välfärd och hållbar utveckling bör utformas, och dessa mått bör lyftas fram i stället för BNP vid fastställandet av de politiska målen.
4. Inom ramen för Europeiska unionens yttre förbindelser bör unionen uppmana övriga delar av världen att tillämpa ett liknande förhållningssätt till hållbar utveckling, för att samma utvecklingsvillkor ska gälla för alla och för att industrins konkurrenskraft inte ska undergrävas.
5. Det sjunde ramprogrammet för forskning bör fokuseras på den hållbara utvecklingens nyckelområden, såsom miljöteknik och ren energi. ■

Hållbar förvaltning av våra naturtillgångar

Naturtillgångarna är vårt naturliga kapital och därigenom ryggraden i ekonomin. Vår välfärd och vår framtid, liksom vårt ekonomiska välstånd, är beroende av att vi respekterar de resurser naturen skänker oss och använder dem på ett ansvarsfullt sätt.

Under de senaste 25 åren har världsekonomins tillväxt fördubblats, men 60 % av det ekosystem som förser oss med mat, vatten, energi och ren luft håller på att utarmas eller används på ett sätt som inte är hållbart.

Att bevara den biologiska mångfalden är nödvändigt, inte bara av etiska utan även av ekonomiska skäl. De ekonomiska förluster som beror på ekosystemtjänsternas tillbakagång beräknas redan i dag till flera hundra miljarder euro.

EU-medel och bidrag bör vara en drivkraft för en hållbar förvaltning av naturresurserna. Beroende på hur det drivs kan jordbruket ha en gynnsam eller en skadlig inverkan på den biologiska mångfalden. Även EU:s gemensamma fiskeripolitik bör vara ett instrument till skydd för den biologiska mångfalden och läggas om till en förvaltning som är baserad på ekosystem och inte bara på arter.

För att Europeiska unionens politik ska kunna bidra till en hållbar förvaltning av vårt naturkapital rekommenderar kommittén följande åtgärder:

1. Att vidta kraftfullare åtgärder i fråga om resurseffektivitet, inte bara på energiområdet utan även när det gäller råvaror och vatten, genom att säkra att den befintliga lagstiftningen med avseende på biologisk mångfald, vatten och avfall till fullo genomförs.
2. Att säkra att befintlig lagstiftning om skydd av den biologiska mångfalden verkligen genomförs.
3. Att utforma och genomföra den gemensamma jordbrukspolitiken och fiskeripolitiken på ett sådant sätt att naturresurserna skyddas.
4. Att anta ramdirektivet för skydd av mark i Europa, som under flera år blockerats i lagstiftningsprocessen.
5. Att ta hänsyn till problemet med vattenbrist och införliva bestämmelser som förhindrar slöseri med vatten vid översynen av vattenramdirektivet.
6. Att i högre utsträckning beakta skogarnas roll, både inom EU och i övriga världen. De utgör en fristad för biologisk mångfald, en lagringsplats för koldioxid och en källa till bioenergi, de kan bidra till att förhindra ökenspridning och de bidrar med byggnadsmaterial. ■

Kraftfulla åtgärder mot klimatförändringarna

Klimatförändringarna är en av de största utmaningar som världen står inför i dag. För att vi ska ha en möjlighet att möta denna utmaning behövs en stark politisk vilja på alla nivåer och ett resolut socialt åtagande.

För att den globala genomsnittstemperaturen aldrig ska komma att öka med mer än 2°C över den förindustriella nivån är det nödvändigt att avsevärt minska de globala utsläppen av växthusgaser. Industriländerna bör minska sina utsläpp med 25–40 % fram till år 2020 jämfört med nivåerna år 1990 och med 60–80 % fram till mitten av århundradet. För att detta ska lyckas krävs en revolutionerande förändring av vårt levnads-, produktions- och konsumtions-sätt samt gemensamma ansträngningar av alla förorenare, som kommer att samlas inom ramen för FN-förhandlingarna i Köpenhamn i december 2009. EU bör vidta trovärdiga åtgärder inom sitt område och förbereda sig på att minska utsläppen med 30 % fram till 2020, såsom unionen har föreslagit under vissa villkor.

Den nödvändiga ekonomiska övergången innebär möjligheter men också stora utmaningar. Å ena sidan kan grön teknik skapa nya arbetstillfällen inom EU, och å andra sidan måste industrier med höga koldioxidutsläpp minska sina utsläpp radikalt.

För att fullfölja denna övergång måste alla aktörer bidra till en öppen ekonomisk styrning som åskådliggör alla kostnader samt fördelarna med olika politiska åtgärder och teknikformer.

EESK uppmanar EU-institutionerna att vidta kraftfulla åtgärder mot klimatförändringarna, bland annat genom att följa nedanstående rekommendationer:

1. Man bör arbeta för att ett ambitiöst avtal efter Kyotoprotokollet ska kunna ingås i Köpenhamn i december 2009, som omfattar ett starkt åtagande från de största förorenarna i enlighet med principen om gemensamt och differentierat ansvar, i syfte att nå den minskning av de samlade utsläppen som krävs samtidigt som konkurrenskraften hos EU:s industrier bevaras.
2. Ny lagstiftning bör antas så fort som möjligt som gör att EU:s mål om en minskning av utsläppen med 30 % fram till 2020 kan uppnås, förutsatt att ett avtal ingås i Köpenhamn, och som inkluderar alla industrigrenar i systemet för handel med utsläppsrätter.
3. Man bör se till att Europeiska unionens medel används på ett sätt som respekterar målet om en utveckling mot låga koldioxidutsläpp, inklusive utbildning av arbetskraft för kvalificerat arbete på området.
4. Man bör se till att miljökraven uppfylls på ett kostnadseffektivt sätt, genom att de externa kostnaderna, inklusive sociala kostnader, inkluderas i priserna för alla energiformer och den globala konkurrenskraften beaktas. Konkurrerande energiteknikalternativ bör utvärderas på basis av kostnaderna under hela livscykeln.

5. Åtgärderna för att begränsa klimatförändringarna bör kompletteras med åtgärder som möjliggör en anpassning till de konsekvenser av klimatförändringarna som vi redan känner till. Vi måste förbereda oss på och kunna hantera stormar, torka och översvämningar, anpassa jordbruksproduktionen till klimatförändringarna samt möta migrationsvågor och nya sjukdomar. ■

Tryggad energiförsörjning bör vara ett fullvärdigt gemensamt mål

50 % av Europeiska unionens energibehov tillgodoses genom import, och om inga åtgärder vidtas kommer denna siffra att öka till 70 % mellan 2020 och 2030. Den andra gaskrisen nyligen mellan Ukraina och Ryssland har tydligt visat att tiden är inne att utforma en fullvärdig EU-politik för tryggad energiförsörjning.

En tryggad energiförsörjning innebär inte endast fysisk tillgång till energi utan även möjlighet att köpa energi till priser som samhället kan acceptera. Det enda framgångsrika sättet att komma ur den rådande energi- och klimatkrisen är att den globala ekonomins energibas snabbt omvandlas och att det i nuläget orimliga beroendet av förbränning av fossila bränslen bryts. Det är därför av avgörande betydelse att en aktiv och ansvarsfull energi- och klimatpolitik inarbetas i EU:s utrikespolitik i samband med övergången till en ekonomi med låga koldioxidutsläpp. Med tanke på de globala utmaningarna och det ömsesidiga beroendet mellan energileverantörer och energiförbrukare, anser kommittén att medlemsstaterna och alla andra berörda aktörer bör agera samfällt för att förstärka Europeiska unionens energiförsörjningstrygghet, på basis av följande rekommendationer:

1. Med utgångspunkt i en detaljerad tidsplan bör man planera massiva investeringar i energiinfrastrukturen, i syfte att anpassa det europeiska energinätet till leveranser från decentraliserad och småskalig produktion av förnybar energi och att säkerställa en energisolidaritet mellan EU:s medlemsstater, så att EU:s efterfrågan på olja kan sluta växa under de närmaste åren.
2. Man bör ingående undersöka kärnkraftens möjligheter och risker.
3. Konsekvensbedömningarna bör utvecklas ytterligare och genomföras systematiskt när det gäller valet av teknik för hållbar utveckling, och särskilt biobränslenas påverkan på den ekologiska livscykel. Att delvis ersätta diesel och bensin med agrobränslen är enligt EESK en av de dyraste och minst effektiva klimatskyddsåtgärderna och innebär därför en extremt felaktig allokering av finansiella medel.
4. Ett aktivt samarbete bör byggas upp på EU-nivå när det gäller energipolitiken gentemot omvärlden. Man bör också visa solidaritet och göra allt för att energin inte ska användas som vapen i internationella konflikter.
5. När det gäller kontraktsförhandlingar bör man kräva att tredjeländer tillämpar principerna om ömsesidighet, lika behandling, öppenhet och skydd av investeringar.
6. Man bör lyssna till och aktivt involvera företrädare för det civila samhället i utarbetandet av den externa energistrategin.

7. Man bör planera internationella nord-sydliga och öst-västliga sammankopplingar av el- och gasnäten och stödja projekt för att diversifiera energiförsörjningskällorna utanför Europeiska unionen.
8. Omvandlingen av det europeiska energinätet bör kompletteras med krisförebyggande åtgärder som t.ex. tidig varning, informationsutbyte och lagerhållning/energibyte. ■

Utnyttja den fulla potentialen när det gäller energieffektivitet och energibesparingar

Energieffektivitet och energibesparingar är det mest kostnadseffektiva sättet att uppfylla målen i EU:s klimatförändrings- och energipaket, dvs. en minskning av utsläppen av växthusgaser med 20 % fram till 2020, jämfört med 1990, och ett icke-bindande mål att senast 2020 uppnå en besparing på 20 % av Europeiska unionens energikonsumtion (jämfört med den beräknade nivån för 2020).

Kommittén stöder det sistnämnda målet men rekommenderar att man dessutom sätter upp nya specifika mål för olika typer av produkter och tjänster, särskilt sådana som har stor betydelse på inre marknaden. Med några få undantag har dessutom medlemsstaternas engagemang för att uppnå dessa mål inte varit särskilt uttalat. Framför allt gäller detta de viktigaste områdena för privat energiförbrukning, det vill säga privatbilism och boende. Detta innebär att medborgarnas engagemang är av avgörande betydelse, och eftersom deras beslut på detta område ofta styrs av kostnader är det mycket viktigt att stödja deras val med ekonomiska incitament och adekvat information.

För att fullt ut utnyttja energieffektivitetens potential vill kommittén föreslå följande åtgärder:

1. Genomförbarhetsstudier för specifika mål med inriktning på olika produkters och tjänsters energieffektivitet bör utföras.
2. Initiativ på energieffektivitetsområdet måste vara konkreta och genomförbara. Man måste undersöka om de konkreta resultaten avviker från målen, vilket har varit fallet med avgaser från motorfordon, den allmänna koldioxidminskningen, utsläppen av växthusgaser och förnybar energi.
3. Energieffektiviteten bör främjas genom icke-diskriminerande incitament: sänkt momsats eller skattelättnader för inköp av energieffektiv och miljövänlig teknik och för installation av bättre isolering i befintliga byggnader.
4. Det bör införas ett energimärkningssystem för livsmedel, så att de europeiska konsumenterna får möjlighet att göra välgrundade val på detta område.
5. Man bör införa energibesparingsprogram och ge lämpligt stöd till de ekonomiskt svagaste grupperna, som drabbas av högre utgifter till följd av ökade energipriser men saknar de medel som krävs för investeringar i utrustning som minskar kostnaderna.
6. Man bör främja spridningen av ny teknik, för att på bästa sätt utnyttja de möjligheter som ges genom Europeiska unionens sjunde ramprogram för forskning och teknisk utveckling, ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation, Life+-programmet och struktur- och sammanhållningsfonderna.

7. Man bör ge tydlig, effektiv och långsiktig information på europeisk, nationell, regional och lokal nivå om olika former av energibesparande teknik, om olika konsumtionsmönsters konsekvenser för energiförbrukningen och om de incitament som myndigheterna erbjuder. ■

För förnyade styresformer inom de internationella organisationerna

Under de senaste åren har det organiserade civila samhället, de icke-statliga organisationerna och utvecklingsländerna flera gånger tagit upp den brist på demokrati som råder i beslutsförfarandena hos många internationella organisationer. Globaliseringen innebär att dessa organisationer spelar en grundläggande roll som medlare i de internationella förbindelserna, och skillnaderna i hur de behandlar utvecklade länder och utvecklingsländer i fråga om styresformerna försvagar deras trovärdighet. För att öka sin legitimitet och sitt ansvar måste dessa organisationer göra utvecklingsländerna mer delaktiga i sina beslutsprocesser och inleda en strukturerad dialog med det civila samhället.

Kommittén anser att EU, om man vill bidra till att förbättra styresformerna i de internationella organisationerna, bör ta hänsyn till följande förslag:

1. Man bör verka för att en institutionaliserad dialog inleds mellan de internationella organisationerna (FN, Världsbanken, IMF, OECD, WTO, ILO m.fl.), så att åtgärderna kan samordnas för att förbättra resultaten och undvika motstridiga program och resursslöseri.
2. I denna institutionaliserade samordning bör man involvera de regionala mellanstatliga organisationerna för att göra dem delaktiga i arbetet med att förverkliga millennieutvecklingsmålen.
3. Man bör verka för att utvecklingsländerna ska få ökat inflytande i de internationella institutionerna, framför allt inom IMF och Världsbanken.
4. De internationella organisationerna bör ägna särskild uppmärksamhet åt frågor som påverkar utvecklingsländerna, t.ex. fattigdom, epidemier, miljö och jordbruksproduktion.
5. Utvecklingsländerna bör ges ständig och oavbruten hjälp genom överföring av resurser och kunskaper, så att de verkligen kan delta i de internationella organisationernas arbete på ett effektivt sätt.
6. Man bör uppmuntra de internationella organisationerna att bli mer öppna och formellt åta sig att göra sina handlingar tillgängliga i så god tid att berörda parter hinner reagera.
7. Det civila samhället bör genom fastställda och strukturerade mekanismer involveras i de internationella organisationernas sätt att fungera.
8. De företrädare för det civila samhället som deltar i de internationella organisationernas arbete måste vara demokratiskt valda, representativa, oberoende, besitta sakkunskap och se till att de resurser som deras organisationer förfogar över förvaltas på ett sätt som medger insyn.

9. Man bör upprepa de grundläggande principer som ligger till grund för förbindelserna mellan det civila samhället och de internationella organisationerna: en uttrycklig förklaring om att man kommer att främja den ömsesidiga dialogen och avvisa alla former av våld, samt göra åtaganden i fråga om öppenhet och insyn, information, tillgång till handlingar, samråd, utvärderingar och olika internetforum. ■

Främjande av ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter på global nivå

Av politiska, ekonomiska och sociala skäl är det i dagsläget mycket angeläget att främja rättigheter på i synnerhet det ekonomiska och kulturella området i världen. Ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter blir en prioriterad fråga för ett växande antal länder på grund av den ekonomiska krisen, som utgör ett allmänt hot mot vår levnadsstandard och som äventyrar utvecklingen i en rad länder, både i norr och i söder.

Kommittén anser att varken de omfattande förändringarna eller den ekonomiska krissituationen får leda till ett svagare skydd av de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter som fastställts på internationell nivå, och rekommenderar att följande förslag tas i beaktande:

1. I en situation där man ifrågasätter rättigheternas universella karaktär – och där kulturrelativismen är allmänt utbredd – får inte sökandet efter nya vägar leda till att de universella rättigheternas odelbarhet sätts på spel.
2. Ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter bör ges ett verkligt erkännande i samband med förhandlingar som EU för i internationella forum, inom utrikes- och utvecklingspolitiken, tillsammans med partner i tredjeländer och inom ramen för befintliga dialoger på ett bilateralt och regionalt plan.
3. Man bör uppmana till en allmän ratificering av protokollet till den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, som håller på att antas.
4. Frågan om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter bör ingå i förhandlingsmandaten för EU:s framtida internationella avtal.
5. Vikten av arbetarskyddet och liknande rättigheter som uttryckligen definieras i Internationella arbetsorganisationens (ILO) konventioner bör understrykas (rätt till arbete, föreningsrätt, rätt till kollektiva förhandlingar, icke-diskriminering i arbetslivet samt förbud mot barnarbete och tvångsarbete), och agendan för anständig arbetet som fastställts av ILO bör stödjas.
6. Föreningsrättens betydelse för branschorganisationer bör beaktas, eftersom den bidrar till en nödvändig konstruktiv dialog.
7. Man bör inleda en diskussion om inrättande av kontaktpunkter till stöd för människorättsförsvarare. Det skulle göra det möjligt för EU:s institutioner och övriga organ att arbeta i nätverk, var och en inom sitt eget ansvarsområde.
8. Arbetsmarknadens parter, som har en central roll i den sociala dialogen, bör betraktas som mycket viktiga samtalspartner för EU, och de bör fullt ut delta i den politiska dialogen. EU bör stödja arbetsmarknadens parter och övriga organisationer i det civila samhället i länder där de är verksamma under svåra förhållanden. ■

Främjande av den europeiska modellen på internationell nivå

I dagens samhälle blir den modell som Europeiska unionen har byggt upp vad gäller politisk och ekonomisk integration genom inre marknaden samt sociala normer och skydd av grundläggande rättigheter ofta påverkad eller till och med ömsesidigt beroende av andra samhällsmodeller. Tillkomsten av nya globala aktörer, den nya internationella arbetsfördelningen, finanskapitalets makt, splittringen av produktionskedjan och uppkomsten av nya kulturella referenser på den internationella arenan bidrar till att visa hur effektiv denna modell är, och riskerar samtidigt att göra den svagare.

Den europeiska sociala modellen har, i synnerhet i den globala ekonomiska krisen, visat sig lämplig för att uppnå dämpande effekter tack vare mekanismerna för solidaritet och social dialog. Genom Europeiska unionens utrikespolitik påverkar modellen den sociala situationen och den hållbara utvecklingen i tredjeländer.

Kommittén anser att den europeiska modellen kan bevaras och utvecklas genom att denna ömsesidiga påverkan tas i beaktande, och genom att man således främjar den europeiska integrationsmodellen och social sammanhållning utanför Europeiska unionens gränser med hjälp av följande åtgärder:

1. Man bör i en konstruktiv samarbetsanda tillsammans med övriga organisationer för regional integration i världen främja de värderingar och mekanismer som ligger bakom den europeiska integrationen och som gör

det möjligt att utforma en gemensam politik som respekterar mångfalden.

2. Europeiska unionen bör dela med sig av erfarenheterna av europeisk ekonomisk och social sammanhållning inom ramen för de internationella partnerskapen och utvecklingspolitiken.
3. Europeiska unionens insatser måste samordnas bättre, och en gemensam ståndpunkt bör intas i internationella organ och i den internationella politiken. Detta är en förutsättning för att EU ska kunna åstadkomma goda resultat genom sin utrikespolitik och nå sina sociala mål.
4. Utvecklingsåtgärder för utbildning, grundläggande arbetsnormer, social trygghet och jämställdhet bör prioriteras inom EU:s utrikespolitik.
5. Den sociala och miljömässiga dimensionen samt sysselsättningsaspekter bör integreras i de handels- och associeringsavtal som Europeiska unionen ratificerar.
6. Social reglering, förhandlingar mellan arbetsmarknadens parter och allmänna sociala trygghetssystem bör främjas som en central del av EU:s utvecklingspolitik.
7. I enlighet med den europeiska tanken om företagets sociala ansvar bör multinationella europeiska företag uppmanas att främja den sociala dialogen i de sektorer och tredjeländer där de bedriver verksamhet.

8. Man bör främja nya bestämmelser för det internationella finanssystemet.
9. En framsynt global migrationspolitik som främjar en gemensam utveckling för invandrarernas ursprungsländer och mottagarländerna bör utformas.
10. WTO bör uppmanas att samarbeta med ILO i frågor som rör arbetstagares rättigheter för att ge målet om anständigt arbete för alla en central plats inom det globala styret.
11. Internationella finansinstitut bör uppmanas att utforma sina strategier mer i linje med målet om anständigt arbete i världen.
12. Följande områden bör ingå bland de viktigaste i EU:s externa verksamhet: förstärkning av organisationerna inom det organiserade civila samhället, inrättande av system för deltagande och för dialog mellan det civila samhället och institutioner som arbetar för regional och global integration, erkännande av rådgivande organ inom det organiserade civila samhället i handels- och associeringsavtal samt främjande av en strukturerad dialog mellan arbetsmarknadens parter och andra organisationer i EU och regioner eller länder utanför EU. ■

Den globala livsmedelsproblematiken och EU:s utvecklingspolitik

Cirka 860 miljoner människor i världen lider av kronisk hunger orsakad av extrem fattigdom, medan 2 miljarder människor periodvis lider av matbrist på grund av en varierande grad av fattigdom. Livsmedelsförsörjningstrygghet är en komplex fråga eftersom den påverkas av en rad olika och varierande faktorer som under 2008 förvärrats och medfört en global livsmedelskris.

Debatten har inte bara rört livsmedelsförsörjningstryggheten, utan också suveräniteten i fråga om livsmedel, dvs. folkens rätt att själva bestämma över sin livsmedels- och jordbruksproduktion, samt främjandet av en politik och en praxis på handelsområdet som syftar till ekologisk hållbarhet. Dessa faktorer är av central betydelse i utvecklingsländerna, där minst 70 % av befolkningen lever på landsbygden. Med tanke på jordbrukssektorns betydelse för ekonomin i utvecklingsländerna är jordbruket en nyckelsektor när det gäller att främja hållbar utveckling, skapa sysselsättning, bromsa emigration och minska fattigdomen.

För att stärka livsmedelsförsörjningstryggheten på internationell nivå rekommenderar kommittén följande åtgärder inom ramen för EU:s utvecklingspolitik:

1. Jordbrukssektorn bör vara en strategisk utvecklingsprioritering. I samarbete med de lokala jordbruksorganisationerna bör man utforma en jordbrukspolitik på kort, medellång och lång sikt som ska bidra till självförsörjning inom livsmedelsproduktionen, till att bygga upp en förädlingsindustri och till att bromsa flykten från landsbygden.
2. Beslut om utveckling, livsmedelsförsörjning och ny energiteknik bör beakta både social och ekonomisk jämlikhet och främjande av regional utveckling. Bättre strategier bör utarbetas för fördelningen av livsviktiga tillgångar (vatten, livsmedel, husrum, energi, inkomster) och för att främja investeringar som inte enbart har ekonomiska målsättningar.
3. Inom handeln med jordbruksprodukter måste man eftersträva regler som säkerställer livsmedelsförsörjningen i alla länder och under alla omständigheter. Utvecklingsländer som är beroende av livsmedelsimport måste ges fördelar som stöder en förstärkt nationell produktion.
4. Europeiska unionen bör stödja producent- och marknadsorganisationerna i utvecklingsländerna och på detta sätt främja grundförutsättningarna för livsmedelsförsörjning.
5. För att tillgången på livsmedel ska kunna garanteras och priserna stabiliseras bör man för det första införa ett världsomfattande program för lagerhållningsskyldighet med förebild i EU:s program för oljelagring, och för det andra inrätta en fond för stabilisering av priserna på jordbruksråvaror.

-
6. Endast 1 % av nionde Europeiska utvecklingsfonden har anslagits till jordbruk. Med tanke på hur viktig jordbrukssektorn är i utvecklingsländerna är det av största vikt att denna siffra revideras uppåt och att jordbrukarnas organisationer får delta i utformningen av de nationella vägledande programmen. ■

Deltagardemokrati och medborgarinitiativ inom Europeiska unionen

Det europeiska politiska systemet baserar sig på förhållandevis nya strukturer och är mindre slutet än de politiska systemen i de flesta medlemsstater. Den europeiska demokratiska modellen bygger sålunda på representativ demokrati, men har uppenbarligen redan drag av deltagardemokrati. Lissabonfördraget innebär både att de representativa sammanslutningarna och det civila samhället får en starkare plats i den europeiska institutionella debatten och att EU-medborgarna får möjlighet att ta initiativ till lagstiftningsförslag (den nya artikel 11 i fördraget om Europeiska unionen).

Utvecklingen av den sociala dialogen, som har pågått sedan 1970-talet och som Europeiska ekonomiska och sociala kommittén har varit starkt engagerad i, har genom sina resultat visat relevansen av styresformer som grundar sig på medverkan i ett modernt demokratiskt system. Mot bakgrund av sin erfarenhet som företrädare för det europeiska civila samhället har kommittén vid flera tillfällen förklarat sig vara beredd att spela en aktiv roll när det gäller att stärka deltagaraspekten i den europeiska demokratiska modellen.

I vitboken om EU:s styrelseformer efterlyser kommissionen tydligt ett aktivare medborgardeltagande och inleder en övergripande diskussion om alla aspekter av denna medborgarmedverkan. Efter det att det europeiska konventet, som hade i uppdrag att förbereda det konstitutionella fördraget,

hade slutfört sitt arbete infördes begreppet "civil dialog" i den officiella nomenklaturen.

I syfte att inrätta en verklig mekanism för deltagardemokrati rekommenderar kommittén att man tar hänsyn till följande principer och antar lämpliga åtgärder:

1. Deltagardemokratin måste komplettera den representativa demokratin, men kan inte ersätta den eftersom de båda modellernas legitimitet skiljer sig åt.
2. En central förutsättning, och grunden för legitimering av rätten att delta, är det organiserade civila samhällets representativitet – både kvalitativt och kvantitativt.
3. Den civila dialogen är ett uttryck för styresmekanismerna och ett grundläggande inslag i den framtida europeiska demokratiska modellen. Den utgör en interaktiv offentlig debatt, som gör det möjligt att integrera ett normativt innehåll i processen, och den kräver en institutionell förankring.
4. Samråd och medverkan är två olika former för deltagande, som sker på olika villkor: Den instans som bedriver samrådet bestämmer i allmänhet vilken instans som ska rådfrågas i en uppifrån och ned-process, medan medverkan är en grundläggande medborgarrättighet baserad på nedifrån och upp-principen inom ramen för deltagardemokratin.

-
5. Kommittén erbjuder sig att organisera en institutionell plattform för den civila dialogen och bidra aktivt till dess utveckling.
6. Kommittéledamöternas förankring i det civila samhällets nationella organisationer och i EU:s ekonomiska och sociala verklighet utgör

en fördel när det gäller att genomföra medborgarinitiativ i enlighet med Lissabonfördraget. Därför är kommittén också beredd att bidra till genomförandet av detta innovativa demokratiska verktyg. ■

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Rue Belliard 99

1040 Bruxelles / BELGIQUE

Tel. +32 2 546 96 04 | Fax +32 2 546 97 64

Katalognummer: EESK-2009-10-SV

www.eesc.europa.eu

QE-80-09-541-SV-C

ISBN 978-92-830-1211-5

